

Lluís Albert, un home apassionat

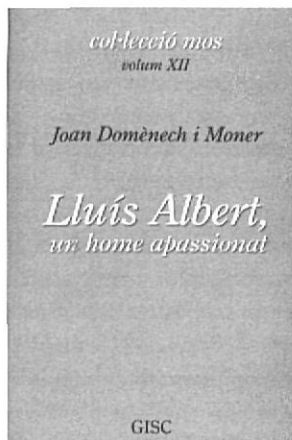
DOMÈNECH I MONER, Joan.

**Lluís Albert,
un home apassionat.**

Col·lecció Mos, volum XII.
GISC, Girona, 2001. 376 p.

La figura de Lluís Albert i Rivas és força atípica dins el món musical de les comarques gironines i, per extensió, de tot Catalunya. Ho és perquè, tot i que ha fet de la música, i més concretament de la sardana, la seva professió, la seva obra abraça molts altres terrenys, com ara les lletres, la musicologia i la composició. A tall d'exemple: el fet de tocar un instrument, que és generalment l'única raó de ser de la majoria de músics professionals, per a ell ha estat una eina més en el treball de creació amb els trets culturals del nostre país, que té en la sardana un dels seus estendards més distintius.

Nascut l'any 1923 a Barcelona, fill d'una família arrelada a l'Escala (fou nebot i fillol de l'escriptora Caterina Albert), i malgrat que va realitzar els seus estudis a la capital catalana, la seva producció està íntimament vinculada a l'Empordà. El seu llegat ha estat prolífic: com a musicòleg ha publicat un extens nombre d'articles sobre la història de la sardana (especialment controvertit fou el llibre *Contra la falsa sardana*, on l'autor es lamentava de la moda de ballar els *arts* amb els braços baixats), la música popular o els compositors catalans dels segles XIX i XX. També ha estat col·laborador i director de múltiples formacions, com ara orquestres

professionals i corals amateurs, compositor, conservador i difusor de l'obra de Víctor Català, etc.

La biografia que en fa Joan Domènech parteix d'una mútua i llarga relació d'amistat amb el músic escalenc; l'autor enfoca el seu treball des de l'admiració cap al biografat, una admiració que es deixa albirar en cada paràgraf. Estructurat per capítols (cada un dedicat a un aspecte concret de les diverses facetes de Lluís Albert: la infantesa, l'instrumentista, el compositor, el patriota, l'home, etc.), el llibre és un repàs exhaustiu i perfectament ordenat dels textos, noms, llocs i dates que formen part del seu currículum, inclouent-hi tota mena de detalls del seu desenvolupament cronològic i el seu tarannà vivencial. L'escriptura de Joan Domènech és del tot adient al tema que l'ocupa: puntual i entenedora, fàrcida també d'un estil marcat per la complicitat afectiva. El text va acompanyat, a més, per un bon nombre de fotografies de les etapes vitals del compositor (algunes potser innecessàries, a judici de qui subscriu).

A part dels fets biogràfics pròpiament dits, el llibre resulta interessant en diferents capítols perquè permet resseguir indirectament quina ha estat la situació de la música a Catalunya durant la segona meitat del segle XX. Així, juntament amb la inclusió de les lúcides opinions de Lluís Albert es constata la migrada existència de la música anomenada «clàssica». També la visió del músic es torna pessimista pel que fa al futur de la identitat nacional, i més per a un defensor de la tradició en els costums populars, com és el seu cas. És un panorama que certament no convida a l'eufòria, però que, per a bé o per a mal, constitueix la realitat dels nostres dies i del futur immediat, que sembla inexorable.

Albert Bosch Vilalta

Una Girona poc il·luminada

ALBERCH, Ramon; ANTÓN, Javier;
JIMÉNEZ, Montserrat; QUER, Josep.

**Girona a l'època
de la Il·lustració.**

Centre d'Estudis Històrics i Socials.
Girona, 2001. 256 pàgines.

No estic del tot segur que el segle XVIII gironí —i català— sigui un període poc freqüentat per la historiografia, afirmació que ha passat a ser una mena de figura retòrica en els estudis setcentistes. Si més no, si hi posem al costat buits més clamorosos, sense sortir de l'edat moderna. Perquè, ¿què sabem de la Girona cincentista? I de la siscentista? No gaire res, la veritat. Els autors del llibre que

tractem aquí ho saben millor que jo. En definitiva: el Setcents ja fa temps que rep una atenció continuada per part d'historiadors de disciplines varies, cosa que aplaudim.

El títol del volum pot resultar ambigu. Val a dir que un títol com «La Girona de la Il·lustració» o «La Girona il·lustrada» hauria estat una enganyifa. Si, d'una banda, el llibre aplega treballs que estudien aspectes parcials de la realitat global gironina del Setcents i, d'una altra, a cap no hi veiem brollar gaire «il·luminació», potser hauria estat més just dir-ne «Aspectes de la Girona del Setcents» o alguna altra denominació neutra per l'estil. He de confessar que els mots *il·lustració* o *il·luminisme* —nom que crec que s'hauria d'anar imposant per mer consens internacional—, aplicats a la realitat gironina setcentista, em fan un xic d'angúnia; i més ara, després d'haver llegit aquest llibre.

El volum és un aplec de tres treballs força diferents. Javier Antón tracta de «Morir a la Girona de la Il·lustració». Vista la inflació investigadora en aquesta temàtica, per un moment m'ha agafat un certa aprensio. Felicitment, Antón no ha engaltat el tema a remolc de l'enfocament convencional que infinits treballs dels darrers decennis s'entesten a seguir. De fet, analitza en profunditat el fenomen i els seus entorns en un sector molt concret i homogeni: els canonges de la Seu morts entre 1700 i 1815 (155 individus en total). Amb tot, les exposicions de l'estat de la qüestió i les conclusions que es

deriven de les dades analitzades prenen validesa general. (Convé corregir expressions com «els *ars moriendi*» —p. 21 i *passim*— per «les *artes moriendi*», però; i no sé si hauríem de deixar aquesta expressió per a les medievals i adoptar la d'*arts de ben morir* per al període modern, essent com són tractats ben diferents). Escau destacar el gran rendiment extret per Antón dels fons documentals consultats, i s'agraeix la diversitat d'aspectes tractats i l'esforç en l'ordenació dels materials.

Si la recerca d'Antón és un aspecte parcial d'una investigació de llarg abast sobre la canonja setcentista, també el segon treball del present volum, signat per Montserrat Jiménez, hi està implicat. En efecte: Jiménez toca igualment el clos canonical, però en aquest cas es tracta d'un sol individu. Un individu conspicu, però: el canonge Dorca. «El filòsof amesurat. Les llums en una capital de corregiment» és una refosa —en estil de «trobar ric»— de la seva tesi de llicenciatura. S'hi exposen la biografia i el pensament polític i politicoeclesiàstic del canonge erudit: en el context tumultuós de l'Euro-

pa del tombant del s. XVIII, Dorca se'ns apareix com un contradictori aferrissat de l'il·luminisme francès, defensor fervent de la jerarquia d'origen diví, de l'absolutisme monàrquic i pontifici.

Finalment, Ramon Alberch i Josep Quer són autors de «Textos per a la història de la Girona setcentista». La contundència de les seves conclusions no permet cap conjectura complaent: «En síntesi, lluny de la prosperitat assolida per altres indrets de Catalunya, la ciutat de Girona creix modestament sense rebre a transformar l'estructura econòmica i social de la ciutat». El panorama descrit és poc falaguer, certament: els avenços «són modestos i [...] es van alentint a mesura que avança el segle». I no perquè no sorgissin iniciatives noves —que tampoc n'hi hagué gaires—, sinó perquè no van trobar terreny adobat i van veure's desateses, o bé van ser combatudes sistemàticament. Alberch i Quer exposen sintèticament algunes de les causes de la paràlisi. El gruix del treball consisteix en l'aplec de 13 textos pertanyents als àmbits més diversos, cadascun encapçalat per una breu introducció, que constitueixen l'exemplificació de les conclusions esmentades. Amb tot, no em sé estar de dir que els criteris d'edició dels textos són inadequats: no entenc per què s'ha de mantenir la servitud als sistemes de puntuació, accentuació i ús de majúscules del segle XVIII, quan el text s'adreça als lectors del segle XXI.

Pep Valsalobre

Metro-Goldwyn-Molinas

MOLINAS I FALGUERAS, Lluís.
La Costa Brava, un plató per al cinema
Gràfiques Agustí.
Palafugell, 2002. 109 pàgines.

A l'Empordà petit el *genius loci* no s'ha extingit. Lluís Molinas, un dels seus millors representants, no defalleix. Continua —com sempre— treballant per poder compartir les seves recerques i aficions. Com ell recorda sovint, cal que ens rodegem de les coses que ens agraden.

En el decurs dels anys no ha parat com a actor, antiquari, escriptor, editor, col·leccionista, *showman*, promotor cultural, divulgador de les Gavarres, protector de Fitor i estudiós de les arts escèniques. I per mèrits propis s'ha convertit en un polifacètic popular i contumaç.

A més d'això, la seva vessant com a publicista no és negligible als mitjans de premsa comarcal. Ara és articulista, però la seva periodística va néixer amb el conreu de l'entrevista, gènere mitjançant el qual va tenir la possibilitat de conèixer de ben a prop l'entorn cinematogràfic i els seus protagonistes. Per a un mitòman confès això era un veritable plaer. I aquesta és la circumstància que li ha permès recordar els records dels millors anys de la *Costa Brava films*.

La Costa Brava, un plató per al cinema és, doncs, un

reportatge viscut de les pel·lícules rodades al litoral i el rerepaís, però alhora un catàleg comentat de les, diguem-ne, «Girona Productions».

És una història que arrenca amb *L'Âge d'Or* de Buñuel (1930) i que per ara s'esgota amb *Pasión de hombre*, de José Antonio de la Loma (1988). Quasi seixanta anys i seixanta-quatre pel·lícules.

L'edat d'or costabravenca se situa en les dècades dels anys 50 i 60 (s. XX). A mesura que la destrucció i embrutiment del paisatge van augmentar, l'interès del cinema va disminuir. La correspondència és directa.

A hores d'ara el coster sembla únicament apte per a espots televisius de tall «mediterrani». Cadaqués resisteix. Lluís Molinas ho expressa així: «Ara les llums d'aquest plató s'han apagat. Només ens resta el record d'una època daurada, com aquella "resplendor a l'herba"».

Carles Sapena